

JAARVERSLAG 2023

STADSMUSEUM RHENEN | VVV | HORECA

JUNI 2024

Stads
museum
Rhenen

17.10.23 t/m 15.02.24

Naar buiten!

Zandleven & tijdgenoten in Rhenen (1880-1960)

Inhoud

Voorwoord	3
1. Doelstellingen & missie	4
2. Bezoekersaantallen & samenwerkingen	7
3. Collectie	8
4. Educatie	12
5. Tentoonstellingen & activiteiten	13
6. Communicatie	19
7. Horeca & VVV	20
8. Organisatie	22
9. Bedrijfsvoering & financiën	25
Bijlagen	27

Voorwoord

‘Het beste dat de geschiedenis ons nalaat is het enthousiasme dat zij veroorzaakt’, aldus Goethe in een al ruim twee eeuwen oud citaat. In het verslagjaar 2023 kan het sentiment in Stadsmuseum Rhenen niet treffender worden verwoord. Met het eerste lustrum verheugen wij ons na 5 jaar in een levendige, gewilde ontmoetingsplek voor cultuur en erfgoed voor inwoners en toeristen.

Ruim 5.800 bezoekers laten de groeiende populariteit van het museum zien; het publiek is lovend over de exposities met verrassende invalshoeken over de rijke (cultuur)geschiedenis van de Grebbestad. Het museum vertelt het imponerende verhaal van Rhenen zo dat het tot de verbeelding van velen spreekt. De malheur van de coronajaren hebben we ver achter ons gelaten met 27% groei museumbezoekers ten opzichte van 2022. Dat succes is mede te danken aan de verwerving van het 17de-eeuwse topschilderij ‘Gezicht op Rhenen’ van Jan van Goyen. Deze aanwinst leidde tot nieuwe contacten, meer bruiklenen en tal van connecties met andere organisaties. We zijn erdoor in een stroomversnelling geraakt.

Het jubileumjaar 2023 bood verrassende exposities als ‘Rhenen, Cunera’s pelgrimsstad’ en ‘Naar buiten! Zandleven en tijdgenoten in Rhenen (1880-1930)’ met een aantrekkelijk randprogramma. Energiek startten we, in samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden, de voorbereidingen van onze eerste archeologische toptentoonstelling: ‘Gouden Vrouwen. Frankische schatten thuisgebracht’.

De exploitatie van een museum - en vooral het vitaal houden - vraagt om een samenspel van creativiteit en zakelijkheid. Wij verenigen dat door aantrekkelijke presentaties en organisatie van ontvangsten. Druk op de financiële resultaten vraagt echter om bezinning op prijsbeleid, en de behendigheids om extra geldstromen te vinden. Van belang voor de toekomst, en tegelijk een pad vol uitdagingen. Dank zeggen we daarom aan de Vrienden van Stadsmuseum Rhenen en fondsen als Stichting het Voormalig Gast- en Weeshuis, Stichting Gebroken Lente, Agnes van den Brandeler Stichting en de familie Zandleven. De gemeente Rhenen - onze vaste subsidiegever - zijn we zeer erkentelijk.

Onze museale missie is het verhaal van Rhenen en omstreken voor en door mensen zichtbaar te maken. Bezoekers weten zich hier welkom, dankzij onze fantastische vrijwilligers en naast hen directeur en bestuur. Door het verstrijken van zittingstermijnen was er in 2023 het afscheid van bestuursvoorzitter Mirjam Groenendijk en secretaris Lex Mulder. Daarnaast memoreren we Henk Deys, erevoorzitter van de Historische Vereniging Rhenen en omstreken. Met zijn overlijden in februari 2023 is een groot kenner van de (cultuur)historie van Rhenen heengegaan. Zijn inzet en betrokkenheid bij het museum geniet ons aller ‘tijdloze’ waardering.

Stadsmuseum Rhenen is slagvaardig in een woelige wereld waar cultuur onder druk staat, terwijl cultuur juist het cement van de samenleving is. Draagvlak in de politiek en in onze gemeenschap is van het grootste belang. Daarin blijven we bewust investeren!

Gert Veenhof, voorzitter bestuur

1. Doelstellingen en missie

Doelstellingen

Stadsmuseum Rhenen wil een uitnodigend en verrassend museum zijn, dat bezoekers de ogen opent voor de rijke (cultuur)geschiedenis van Rhenen en opvalt door museale kwaliteit, enthousiasme, gedrevenheid en oog voor het publiek.

Stadsmuseum Rhenen vertelt het verhaal van Rhenen met inzet van de collecties archeologie, stadsgeschiedenis en kunst. Het museum kiest steeds nieuwe invalshoeken om Rhenen te tonen als een stad en een omgeving met een lange en indrukwekkende historie. Benadrukt wordt hoezeer het landschap – de Rijn en de Heuvelrug – bepalend is (geweest) voor de ontwikkeling van Rhenen tot de stad van vandaag. De verwerving van een topschilderij van Jan van Goyen (in 2022) gaf een extra dimensie aan het profiel van Rhenen, namelijk dat Rhenen een lieveling is van de grote schilders vanaf de 17de-eeuw, en in dat opzicht een plek heeft in de nationale kunsthistorie.

Als geregistreerd museum vormt de Museumnorm (Ethische Code, de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code, de Code Diversiteit & Inclusie en de LAMO) het uitgangspunt voor ons handelen. Hoe wij hier invulling aan geven staat beschreven in dit jaarverslag. Stadsmuseum Rhenen heeft een culturele ANBI-status.

Onze missie

Naast het tonen van objecten die met de geschiedenis van Rhenen verbonden zijn, is het museum de plaats voor nieuwe inzichten, discussies, verdieping en genoeg. Stadsmuseum Rhenen wil met zijn programma een breed publiek interesseren voor en bewust maken van de geschiedenis, het erfgoed en de cultuurhistorie van Rhenen. En voor het feit dat Rhenen weliswaar een kleine stad is, maar door haar ligging onderdeel is geweest van gebeurtenissen van (inter)nationaal belang. Het museumprogramma beoogt inwoners van Rhenen tot wereldburgers te maken en toeristen tot Rhenen-fans.

Ons publiek

Stadsmuseum Rhenen richt zich op inwoners van Rhenen, Elst, Achterberg en de regio. Maar evengoed op toeristen en bezoekers van verder weg die willen kennismaken met Rhenen. Wij maken onze programma's voor mensen die een dagje of weekend op stap zijn, geïnteresseerd in (cultuur)historie, en voor herdenkingstoeristen. Hoewel het museum er vooral wil zijn voor volwassenen, hebben nadrukkelijk ook jonge mensen onze aandacht, zoals de leerlingen van het basisonderwijs in Rhenen. Voor hen worden speciale programma's ontwikkeld.

Een Museumcafé, museumtuin en Trouwzaal zijn er voor de ontvangst van museumbezoekers en passanten. Daarmee verlaagt het museum ook de drempel voor museumbezoek. Op afspraak verwelkomt het museum groepen voor familiefeestjes, trouwerijen, bedrijfspresentaties en symposia. Het middeleeuwse monument én het museum zijn een visitekaartje voor de stad. Regelmatig maakt de gemeente Rhenen gebruik van de locatie, ook voor representatieve doeleinden.

In lijn met de missie huisvest Stadsmuseum Rhenen de VVV, als plek waar publiek terecht kan voor toeristische tips en informatie. Intensief is de samenwerking met het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei, de vaste toeristische partner van de gemeente Rhenen. Voor de boeking van arrangementen wordt goed samengewerkt met het Cuneragilde en Stichting De Greb.

Hoogtepunten

Uit de vele hoogtepunten van 2023 zijn drie tentoonstellingen geselecteerd en drie gebeurtenissen.

Topstuk in expositie 'Rhenen, Cunera's pelgrimsstad'

Onbetwist hoogtepunt van de tentoonstelling 'Rhenen, Cunera's pelgrimsstad' was de worgdoek van Cunera. Bij hoge uitzondering werd deze uiterst kwetsbare Koptische halsdoek, die dateert uit de 4de eeuw (de tijd waarin de legende van Cunera speelt) aan ons uitgeleend door Museum Catharijneconvent. Voor het eerst sinds de Reformatie was deze halsdoek, waarmee de patroonheilige van Rhenen zou zijn omgebracht, ruim 4 maanden lang in onze stad te zien. Voor het doek was een speciale vitrine gemaakt. Klimatologische omstandigheden in de expositiezaal werden extra scherp in de gaten gehouden.

Vernieuwde collectiepresentatie 'Van Goyen in Rhenen, lieveling van schilders'

Het door het museum in 2022 verworven schilderij 'Gezicht op Rhenen' van Jan van Goyen uit 1649 heeft in de zomer van 2023 een ere-plek gekregen in de vernieuwde collectiepresentatie: 'Rhenen, lieveling van schilders'. Slechts twee musea in Nederland hebben een werk voorstellende Rhenen door Van Goyen in de collectie: Museum De Lakenhal in Leiden en nu dus ook Stadsmuseum Rhenen.

Op 19 november was er voor 100 donerende leden van de Vereniging Rembrandt (die 50% van de kosten van de aanschaf van de Van Goyen voor haar rekening heeft genomen) in Stadsmuseum Rhenen een feestelijke bijeenkomst, met een inhoudelijk programma en diner. Een mooie impuls voor het uitbouwen van onze kunsthistorische netwerken.

5-jarig bestaan van het Stadsmuseum: uitpakken!

In 2023 bestond Stadsmuseum Rhenen 5 jaar. Aanleiding om uit te pakken met een grootse en kleurrijke tentoonstelling: 'Naar buiten! Zandleven & Tijdgenoten in Rhenen'. Meer dan 50 schilderijen en tekeningen van vijf kunstenaars stonden in de schijnwerpers. Kunstenaars die in de periode 1850 - 1930 vanuit het westen van het land erop uit trokken met hun schilderskist en -ezel: buiten schilderen in de natuur was het devies.

In meerdere zalen kon men genieten van werken van Ferdinand Hart Nibbrig, David Schulman, Bastiaan Tholen en Hendrik Roodenburg. Jan Adam Zandleven was de centrale figuur van de tentoonstelling. De kunstenaar vestigde zich in 1918 in Rhenen, en is hier in 1923 (dus 100 jaar geleden) overleden. Familie van Jan Adam Zandleven heeft zich bijzonder ingezet voor de tentoonstelling, en droeg ook financieel bij. Van de hand van Ria Zandleven-Snoek verscheen in juni een biografie van Jan Adam Zandleven. De expositie kreeg opvallend veel positieve reacties, ook vanwege de allure van de inrichting - een staaltje vakmanschap van ons team. Het publiek kon voor de tentoonstelling terecht van 17 oktober 2023 tot en met 19 februari 2024.

Professionalisering techniek

Dankzij een ruimhartige donatie van de Vrienden van Stadsmuseum Rhenen konden een professionele beamer en een volautomatisch beamerscherm worden aangeschaft. Een meerwaarde voor de verhuur van de Trouwzaal aan derden, én goed voor de eigen activiteiten van het museum. Ook investeerde het museum in moderne techniek om kunstwerken aan te lichten in de Trouwzaal en expositieruimten op de 1e verdieping. Onze collectie en bruiklenen komen nu beter tot hun recht, en ook wordt voldaan aan de actuele museale eisen voor aanlichting.

Waardering voor vrijwilligers Stadsmuseum Rhenen

Stadsmuseum Rhenen wordt gewaardeerd als vrijwilligersorganisatie. In 2023 ontving het museum een nominatie en tweede prijs van de Cunera Verenigingswaardering 2023 voor de inzet van onze ca. 50 vrijwilligers. De prijs was een gift van € 500,- die voor de vrijwilligersspot was bestemd.

Kinderactiviteit in samenwerking met PEER

Groot succes was 'Dieren zoeken in het donker', een educatieve activiteit voor kinderen in de kerstvakantie. Met een lampje op hun voorhoofd speurden kinderen samen met hun ouders naar paarden, koeien, mammoeten en honden. Die vonden ze op schilderijen, prenten en plaatjes in het historische gebouw. Het vakantieprogramma was ontwikkeld en gepromoot in samenwerking met PEER (Project Erfgoed Educatie Rhenen), dat hiervoor subsidie had weten te verwerven.

(Foto's: installatie van de worgdoek / persbeeld Ontdek de dieren in het donkere museum)

2. Bezoekersaantallen en samenwerkingen

Bezoekersaantallen

Het afgelopen jaar is het aantal betalende bezoekers in vergelijking met het jaar 2022 met bijna 27% gestegen. Het museum beoogt jaarlijks 5% meer betalende bezoekers te ontvangen. Het afgelopen jaar is deze doelstelling dus ruimschoots gehaald. Ook vonden meer bezoekers de weg naar de VVV-balie.

Daarentegen werd het afgelopen jaar minder gebruik gemaakt van de door het Stadsmuseum aangeboden horecavoorzieningen (incl. huwelijksvoltrekkingen en ontvangsten). In vergelijking met het jaar 2022, maar ook in vergelijking met de begroting van het jaar 2023, vielen de inkomsten fors tegen. De oorzaak is voornamelijk gelegen in de tijdelijke personele onderbezetting binnen het horeca-team.

Bezoekersresultaten	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stadsmuseum Rhenen	520	2.860	1.943	1.457	3.298	4.189
VW		1.160	728	573	750	900
Horeca		800	418	615	1000	750
Totaal bezoekers in huis	520	4.820	3.089	2.645	5.048	5.839

In het eerste kwartaal van 2022 golden voor het museum nog de COVID-beperkingen.

De Museumvereniging signaleert dat - na de COVID-periode - de belangstelling voor musea landelijk weer stijgt en dat het draagvlak voor musea in ons land groot is. De bovenstaande cijfers onderstrepen dat de interesse voor Stadsmuseum Rhenen past in deze trend. Het bestuur streeft naar een financieel gezonde toekomst, waarbij toegankelijkheid voor een breed publiek de kernopdracht is.

Bijna 75% van onze bezoekers verkreeg entree door middel van de Museumkaart.

Samenwerkingen

Samenwerking met diverse organisaties in de gemeente Rhenen en daarbuiten is essentieel voor Stadsmuseum Rhenen. Dit zorgt voor meer slagkracht op het gebied van programmering, educatie, marketing, communicatie, toeristische ontwikkeling en meer zichtbaarheid. We werken daarom goed samen met lokale, regionale en landelijke partners in de toeristische en museale wereld.

Een overzicht van onze samenwerkingspartners in 2023 is te vinden in bijlage 2.

3. Collectie

Stadsmuseum Rhenen beheert een collectie archeologie, stadsgeschiedenis en kunst die bestaat uit circa 5000 objecten. Het grootste deel hiervan is eigendom van de gemeente Rhenen. Daarnaast draagt het museum zorg voor tal van objecten van bruikleengevers (overheid, stichtingen en particulieren). Het Collectieplan 2022-2025 vormt de basis voor diverse acties in 2023.

De gemeente Rhenen verzamelt sinds 2018 niet meer actief. Objecten die vanaf die tijd worden verworven zijn eigendom van de Stichting Het Oude Raadhuis, waaronder Stadsmuseum Rhenen valt. Een overzicht van de bruiklenen, schenkingen en aankopen in 2023 is te vinden in bijlage 1.

Nieuwe presentatie van de kunstcollectie

In de zomer van 2023 opende op de tweede verdieping een fraaie presentatie van onze collectie kunst: 'Rhenen, lieveling van schilders'. Boegbeeld hiervan is het in 2022 verworven 'Gezicht op Rhenen' van Jan van Goyen uit 1649. Met ruim 50 schilderijen, tekeningen en prenten krijgt het publiek een goed beeld van wat kunstenaars fascineert in Rhenen. Tegelijkertijd leert het - via kunstuitingen - de stad van toen en nu beter kennen. De belangrijke betekenis van Rhenen voor de Nederlandse kunstgeschiedenis zal niemand kunnen ontgaan.

De presentatie start met het verhaal van de schilders van de 17de -eeuw. Werkend in het westen van Nederland ontdekten zij Rhenen op hun zomerreizen naar Duitsland en Italië. Ze ervoeren Rhenen als een uitermate schilderachtige stad. Die deed buitenlands aan dankzij haar idyllische ligging tegen de heuvelrug en pal aan de Rijn. Tevens waren ze onder de indruk van de markante gebouwen die de skyline van de stad bepaalden.

Stadsmuseum Rhenen laat bezoekers de mooiste panorama's van Rhenen en haar natuurlijke omgeving zien uit de 17de tot en met de 20ste eeuw. Vervolgens focust de presentatie zich op de stad van ooit: de stadsmuren en stadspoorten, de Markt met het Oude Raadhuis, de Waag en de Cunerakerk, en het in 1812 afgebroken Zomerpaleis. Ook de oostkant van Rhenen komt aan bod: het gehucht de Grebbe, de Grebbeberg en de Grebbesluis. In een ladenkast vinden bezoekers een nieuwe selectie tekeningen en prenten van Rhenen, aangevuld met een aantal historische foto's.

Een kleurrijke wand 'Rhenen, een en al inspiratie' biedt een mix van circa 20 schilderijen. Daaruit blijkt overduidelijk dat Rhenen en omgeving vele troeven heeft om kunstenaars uit te dagen. Een aantal hiervan: de rivier met prachtige luchten, de boomgaarden van de Betuwe, de oude stad met zijn web van kleine straatjes, de imposante Cunerakerk, de beboste heuvelrug en het boerenleven.

Onder het motto 'Rhenen vind je overal' rouleren op een beeldscherm de mooiste schilderijen en prenten van Rhenen. Kunstwerken die zich bevinden in collecties van belangrijke musea in binnen- en buitenland. Van het Louvre in Parijs tot topmusea in Londen, Dublin en Boston.

Restauratie

Stadsmuseum Rhenen heeft een selectie gemaakt van schilderijen die in 2023, 2024 of 2025 een restauratie moeten ondergaan. Het leeuwendeel van deze selectie speelt een wezenlijke rol in ons tentoonstellingsverhaal. Een professioneel restaurator heeft de urgenties bepaald en restauratiekosten in kaart gebracht.

In september 2023 heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Rhenen over restauratie van deze werken. De Collectie-Beheersovereenkomst met de gemeente Rhenen (2017) biedt mogelijkheden tot vergoeding van de restauratiekosten van werken in eigendom van de gemeente Rhenen. Een aanvraag tot restauratie van 10 schilderijen is eind 2023 door de gemeente Rhenen gehonoreerd.

Lichttechniek

Het museum heeft in 2023 een diepte-investering gedaan in professionele lichttechniek. De Trouwzaal, de expositiezaal op de eerste verdieping, het tussenhalletje en de kleine werkkamer worden sinds 2023 alle benut als tentoonstellingsruimte. We selecteerden het bedrijf 50Lux. Dat heeft ervaring in lichttechniek voor musea en heeft een systeem aangelegd dat eenvoudig te bedienen en energiezuinig is.

Registratie van de collectie

Voor diegenen die zich bezighouden met de collectie was 2023 een enorm druk jaar, met veel praktisch werk rond de nieuwe collectiepresentatie 'Rhenen, lieveling van schilders' en de schilderijen-expositie 'Naar buiten!'. Reden dat de achterstand in onze collectieregistratie nog niet is weggewerkt.

In 2022 speelde de kwestie al dat ons collectie-registratiesysteem Axiell een groot aantal mogelijkheden biedt, maar zeker voor vrijwilligers complex is in gebruik. Zij lopen er tegenaan dat ze onvoldoende kennis en ervaring hebben om het systeem passend in te richten en ermee te kunnen werken. Het niet consequent gebruik van een thesaurus (begrippenlijst) - wat al speelde in de tijd van Gemeentelijk Museum Het Rondeel - bemoeilijkt bijvoorbeeld de vindbaarheid van de ca. 5.000 objecten in de collectie van het Stadsmuseum.

(Foto's: Expo Rhenen, lieveling van schilders | installatie van de nieuwe verlichting in de museumzaal)

Op aanraden van Landschap Erfgoed Utrecht heeft een expert in 2023 een offerte uitgebracht, maar deze liet tevens weten wegens de vele museale hulpvragen alleen online beschikbaar te zijn voor hulp en begeleiding. Voor ons vrijwilligersteam is dit geen oplossing. Het bestuur heeft daarom besloten om een deskundige te werven van buiten de organisatie, die dit proces gaat aansturen en begeleiden. Voor een dergelijk project moeten eerst extern fondsen worden geworven.

Klimaatbeheer

Permanente inzet van extra apparatuur is in ons monumentale pand nodig om de luchtvochtigheid in de expositiehallen stabiel te houden. In 2023 is onze apparatuur voor klimaatbeheersing weer uitgebreid, hetgeen een behoorlijke investering vergde, zowel wat betreft tijd als geld. Teamleden zorgen dag in dag uit voor de juiste instelling van de apparatuur.

Erfgoedvisie Gemeente Rhenen

De Gemeente Rhenen heeft in 2023 een Erfgoedvisie vastgesteld, na raadpleging van belanghebbende partijen in Rhenen. Aandacht voor de Grebbelinie, Tweede Wereldoorlog en Wederopbouw heeft de boventoon. In 2023 is er een aanzet gedaan tot een nieuwe Cultuurvisie. Daarvoor is door Bureau Buiten tijdens een sessie in de Gedachteniskerk een consultatie gedaan onder cultuur(historische) organisaties in Rhenen. De verbindende waarde van kunst en cultuur springt er in de conceptvisie uit. De visie is in 2023 niet definitief vastgesteld. Stadsmuseum Rhenen huist in een monument, en toont een diversiteit aan objecten, waaronder archeologie, stadshistorie en kunst. De aandacht voor het museum is gespreid over de Erfgoed- en de Cultuurvisie. We hebben gepleit voor de formulering van een nadrukkelijker en meer uitgewerkte rol voor Stadsmuseum Rhenen binnen beide visiedocumenten.

In 2023 heeft een overleg plaatsgevonden met de gemeente Rhenen over het onderhoud van de gemeentelijke collecties. Tijdens deze bijeenkomst is een eerste verkenning gedaan voor het opstellen van een nieuwe Collectie-Beheersovereenkomst. De huidige loopt van 2017 - 2025. Partijen denken na over wenselijke/ noodzakelijke inhoudelijke en formele aanpassingen.

De Begeleidingscommissie (Gemeente Rhenen, Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen e.o.) is in 2023 niet bijeengekomen. Er hebben zich in dit jaar geen kwesties voorgedaan die een dergelijke bijeenkomst strikt noodzakelijk maakten. Bij de totstandkoming van de nieuwe Collectie-Beheersovereenkomst zal bekeken worden welke overleg-frequentie passend is.

Stichting Behoud Collectie Erfgoed Rhenen (SBCER)

In 2023 was er wederom een constructieve samenwerking met de SBCER bij het beoordelen van erfgoed of kunstobjecten die op de markt of via particulieren werden aangeboden. Daarbij gaan het SBCER en het Stadsmuseum Rhenen selectief te werk. Alleen die objecten worden aangeschaft, die in een lacune van het bezit van kunst of erfgoed voorzien of toegevoegde waarde hebben.

In bijlage 2 staat beschreven tot welke verwervingen of bruiklenen de samenwerking heeft geleid. Het SBCER heeft in samenwerking met het museum de lijst van bruiklenen aan Stadsmuseum Rhenen gecontroleerd en geactualiseerd.

Rijksdienst Cultureel Erfgoed

In 2023 is een bezoek gebracht aan de Rijksdienst Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Op ons verzoek konden wij daar een aantal kunstwerken in het depot bezichtigen, met name kunstwerken die een relatie hebben met Rhenen.

Daaronder bevond zich ook een schilderij van Jan van Goyen, 'Gezicht op Rhenen vanuit het zuidoosten', een werk uit 1652. Dit behoort tot de NK-collectie, een verzameling kunst die in verband gebracht wordt met onvrijwillige ruil van eigenaar in de jaren 1930-1945. De Rijksdienst is bereid gevonden het werk aan ons in langdurig bruikleen te geven, totdat de rechtmatige eigenaar is gevonden. Presentatie ervan zal plaatsvinden in 2024.

(Foto's: Han van der Zijden (links), schenker van het 18de-eeuwse zegelstempel van Dirck Klerck, en Hans van der Pas, burgemeester van Rhenen bij de overdracht | instap-rondleiding)

4. Educatie

Programma voor mensen met een beperking

Vanuit ons beleidsvoornemen om het museum ook aantrekkelijk te maken voor mensen met een beperking - fysiek of mentaal - hebben we bijgedragen aan een interessant onderzoek van de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN), richting Culturele en Maatschappelijke Vorming. HAN-docente en keramiste Corinne Smaal vroeg onze medewerking om te kijken wat aanraking van kunst en erfgoed teweegbrengt. De ervaring van mensen met een beperking zou een uitnodiging kunnen zijn voor museumbezoekers om anders naar kunst en erfgoed te kijken. En andersom zouden mensen met een beperking kunnen profiteren van de ervaringen van bezoekers 'zonder beperking'. Ons rondleidersteam was bereid aan het onderzoek mee te werken.

Corinne Smaal organiseerde enkele workshops waarbij door onze rondleiders en een visueel beperkte vrouw collectiestukken (aardewerk, steen en glas) werden bevoeld, en ervaringen uitgewisseld. Het proces maakt bewust dat zienden eerst focussen op de vorm en functie van objecten en veel minder op informatie die het materiaal geeft. Blinden zijn zich veel meer bewust van restauraties, gebruiksfuncties en slijtages en gebruiken deze informatie om tot identificatie van het object te komen. Een interessant inzicht, dat wij bij onze educatieprogramma's kunnen gebruiken. De docente maakte van het proces een documentaire. De Hogeschool beoordeelde het onderzoek met een 9.

Rondleidingen voor groepen

Het team rondleiders zorgde in 2023 voor zo'n 20 groepsrondleidingen door de vaste presentatie en tentoonstellingen. In de maanden juli en augustus werden daarnaast instap-rondleidingen verzorgd, wekelijks op woensdag om 13.30 uur. De belangstelling hiervoor was boven verwachting groot. Voor deze instap-rondleidingen was alleen een museumticket noodzakelijk.

Programma voor het basisonderwijs

PEER (Project Erfgoed Educatie Rhenen) heeft in 2022 een erfgoedprogramma opgesteld voor groep 6 en 7 van het basisonderwijs in Rhenen. In 2023 is dit verder doorontwikkeld en in praktijk gebracht. Een van de lessen vindt plaats in het museum. Daar doen de kinderen, na een introductie, een serie opdrachten. Museumobjecten zoals de archeologische situla, Frankische halsringen en diverse schilderijen hebben hierin een rol. Er is een speciale kist met voorwerpen uit de museumverzameling, die kinderen mogen aanraken. Kinderen gaan daarover met elkaar in gesprek.

In oktober 2023 heeft groep 6/7 van de Willem Teelinckschool als pilot het museum bezocht. Dit leidde tot het inzicht dat het PEER-programma beter functioneert als in kleinere groepen wordt gewerkt. Dat komt ten goede aan de concentratie van de kinderen. Daarnaast zorgen kleinere groepen voor minder ongemak onder andere museumbezoekers en houden kinderen beter afstand tot de collecties. Met dit gegeven zijn PEER en het museum in 2023 tot een nieuw format gekomen.

5. Tentoonstellingen & activiteiten

Tentoonstellingen

Han Knaap. Bohemien op zoek naar perfectie (14 mei 2022 t/m 25 februari 2023)

Eind februari 2023 viel - na een verlenging vanwege coronatijden - het doek voor de solotentoonstelling van keramist Han Knaap (1913-1973). In de wederopbouwjaren startte Knaap in Rhenen een porseleinfabriek, Sint Maarten Porcelain. Knaap maakte furore in Nederland met zijn sobere gebruikskeramiek in prachtige kleuren. Zijn werk was o.a. te koop bij de Bijenkorf en belangrijke designwinkels in Nederland. Heel wat inwoners van Rhenen hebben werk van Knaap in huis. Voor hen was de tentoonstelling een feest van herkenning.

Rhenen: Cunera's pelgrimsstad (9 juni t/m 30 september 2023)

In 2023 kreeg Cunera in de stad Rhenen volop aandacht. Dit met een tentoonstelling en randprogramma in Stadsmuseum Rhenen én diverse initiatieven van andere partijen. Zo was er een zeer geslaagd initiatief van Theater de Hucht, dat avonden lang een Cunera-theaterspektakel organiseerde in de Veerwei, uitgevoerd door burgers van Rhenen. Maar ook was er een route door de stad langs plekken uit het leven van Cunera.

In de tentoonstelling in Stadsmuseum Rhenen stond het verhaal centraal van Cunera, de patroonheilige van Rhenen. Deze jonge Engelse prinses ontsnapte aan de dood, op terugtocht van een bedevaart naar Rome. De Hunnen belaagden bij Keulen het schip waarop Cunera verbleef met vele andere vrouwen. Cunera overleefde als enige - zo gaat deze legende uit de vierde eeuw. Haar redder was koning Radboud ('Koning van de Rijn'), die in Rhenen een paleis zou hebben gehad.

De jonge Cunera groeide uit tot weldoenster in de Rhenense gemeenschap. Dit tot woede en jaloezie van de echtgenote van de koning. Zij wurgde Cunera met een halsdoek, het 'handelsmerk' van Cunera. Door de wonderen die in latere eeuwen aan haar werden toegeschreven, zoals genezing van keelaandoeningen bij mensen en van dierziekten, ontstond in de 13de eeuw in Rhenen een grote heiligencultus. Die leidde ertoe dat jaarlijks tienduizenden pelgrims naar Rhenen kwamen. Zij brachten veel geld in het laadje, dat o.a. werd gebruikt om de Cunerakerk te vergroten en de Cuneratoren te bouwen: nog steeds hét boegbeeld van Rhenen.

(Foto's: Bert Stegeman met zijn publicatie over Han Knaap | Curator Jorna Kniese (rechts) en directeur Maike Woldring bij de worgdoek)

De tentoonstelling opende daags na de jaarlijkse Cuneradag (8 juni) en toonde de vermeende wurgdoek in Rhenen. Het was de eerste keer dat dit topstuk vier maanden lang te zien was in onze stad. Deze Koptische doek uit de vierde eeuw na Christus (de tijd van Cunera) wordt bewaard in Museum Catharijneconvent in Utrecht, dat het kwetsbare object slecht bij hoge uitzondering uitleent.

Rondom het topstuk van deze tentoonstelling werden meer objecten vertoond die met de pelgrimsgeschiedenis te maken hebben. Zo was daar de oprichtingsakte van het Cuneragilde uit 1392 te zien en een aflaatbrief van kardinaal Nicolaas van Cusa (1401-1464), beide bruiklenen van het Regionaal Archief Zuid-Utrecht in Wijk bij Duurstede, dat ook financieel bijdroeg aan de expositie.

Bijzondere geste van een particulier uit Rhenen was de bruikleen van een fragment van een 6 meter hoog glas in lood-paneel van Cunera. Daarnaast kon het publiek pelgrimstekens bewonderen, een prachtig houten beeld van Cunera uit ca. 1500 uit de eigen museumcollectie, evenals het zeer bekende schilderij 'Inname van Rhenen' uit 1499 (kopie van A.J.P. Levolger uit 1898, origineel in Rijksmuseum Amsterdam). Daarop is de schrijn te zien, waarin de Cunera-relieken werden bewaard. Ook werd aandacht besteed aan de week in juni rond de naamdag van Cunera, waarin een jaarmarkt werd gehouden, inclusief de vroeger traditionele paardenmarkt. Het persbericht werd breed overgenomen door de media. Er werden rondleidingen bij de expositie georganiseerd, en het lezingenprogramma werd goed bezocht.

Jan van Goyen, Gezicht op Rhenen vanuit het zuidwesten (november 2021 t/m 29 april 2023)

Door de verwerving van Jan van Goyens 'Gezicht op Rhenen' uit 1649 in 2022 is het Stadsmuseum Rhenen een topstuk rijker geworden. In een speciale opstelling had het publiek het topschilderij vanaf november 2021 in zijn volle glorie kunnen bekijken. Na afloop van de solotentoonstelling, eind april 2023, is het kunstwerk van Van Goyen in de zomer het boegbeeld geworden van de vaste kunstpresentatie 'Rhenen: lieveling van schilders'.

Naar buiten! Zandleven & tijdgenoten in Rhenen (1880-1960) (17 oktober 2023 t/m 5 februari 2024)

In deze tentoonstelling ter gelegenheid van ons 5-jarig bestaan kon het publiek genieten van zo'n 50 schilderijen van kunstenaars van wie het hart geraakt werd door Rhenen. Kunstenaars uit het westen van het land, die tijdelijk in Rhenen woonden of de stad bezochten tussen 1880 en 1960.

Rhenen en omgeving waren erg gewild: pittoresk en weg van de drukte! Ook de soberheid van het landleven - hoe hard ook! - trok. Met hun schilderkist gingen de kunstenaars op pad. De uitvinding van verf in tubes, rond 1850, maakte direct schilderen in de buitenlucht mogelijk.

Bezoekers zagen werk van Jan Adam Zandleven, Ferdinand Hart Nibbrig, Willem Bastiaan Tholen, Hendrik Roodenburg en David Schulman. Realistisch, pointillistisch en vrijwel abstract. Duidelijk wordt wat iedere kunstenaar prikkelde om naar Rhenen te komen. De expositie maakt uitstapjes naar de Veluwe en Brabant, en toont ook ander werk uit het oeuvre van de vijf kunstenaars.

Voor de tentoonstelling waren er meer dan 30 bruiklenen van particulieren, als aanvulling op werken uit de collectie van Stadmuseum Rhenen. Bij de samenstelling en presentatie is dankbaar gebruik gemaakt van het advies van Jan Huibers uit Rhenen, kunstkenner, en van zijn contacten met kunsthandel Studio2000 in Laren. De inrichting van deze tentoonstelling bewees waartoe ons team in staat is. Bezoekers roemden de sfeer, het kleurgebruik en de opzet van de expositie. Die vond voor het eerst plaats in vier ruimten in het museum: trouwzaal, expozaal, tussenhalletje en een werkkamer.

Veel dank zijn wij verschuldigd aan de familie Zandleven, die het initiatief heeft genomen voor deze expositie en intensief heeft meegewerkt aan de totstandkoming en de organisatie van een randprogramma: van lezingen tot kinderactiviteiten. De familie heeft ook financieel bijgedragen aan de expositie. Daarnaast hebben we succesvol fondsen kunnen werven bij de Stichting Gebroken Lente en de Agnes van den Brandeler Stichting.

(Foto's: Zaal met schilderijen van Zandleven | rechtsboven: werk van Tholen. Onder: werken van Hart Nibbrig en Roodenburg)

Aanleiding voor de tentoonstelling was de 100ste sterfdag van Jan Adam Zandleven, op 16 juli 2023, in Rhenen. Hij vestigde zich in 1918 in de stad. Zandleven kreeg - met ruim 20 kunstwerken - een speciaal eerbetoon. Meer dan 1200 werken zijn er van zijn hand. In Rhenen en omgeving vond hij alles wat hem boeide. Bossen, boomstronken, takken, paddenstoelen en boerderijen in het landschap. Maar ook de Betuwe, met haar fruitbomen rond Lienden, en de ruige Veluwe trokken. Beide locaties waren dichtbij.

Erkenning krijgen voor zijn schilderstalent is het thema van Zandlevens leven. Dat zijn vader, nota bene verffabrikant, jarenlang niet geloofde in zijn kunstzinnige krachten speelt hierin een belangrijke rol. In 1901 stopte Jan Adam Zandleven zijn werk voor de verffabriek in Koog aan de Zaan. Hij knokte zich de kunstwereld in. 'Kunstpaus' Henk Bremmer - pedagoog en adviseur - was 11 jaar lang zijn mecenas. Door zijn toedoen schafte Helene Kröller-Müller veel werk van Zandleven aan. Bremmer bracht hem via zijn salons in aanraking met kunstenaars en schrijvers, en organiseerde exposities. Hij stimuleerde Zandleven ook om contacten te leggen in het Gooise Laren, waar veel kunstenaars, kunstkenners en -kopers waren. Via lidmaatschappen van kunstenaarsverenigingen als Arti et Amicitiae, Sint Lucas (Amsterdam) en tentoonstellingen kwam hij in aanraking met kunstenaars. Veel van hen hadden ook contact met Bremmer, zoals Willem Bastiaan Tholen en Ferdinand Hart Nibbrig.

Bij de tentoonstelling hoorde een audiotour. Tien verhalen zijn ingesproken door Ids Zandleven, achterneef van Jan Adam Zandleven.

Vorbereitung 'Gouden Vrouwen. Frankische schatten thuisgebracht' (april t/m december 2024)

In 2023 hebben de voorbereidingen voor onze eerste archeologische toptentoonstelling - 'Gouden Vrouwen. Frankische schatten thuisgebracht' - veel aandacht en tijd gevraagd van de organisatie. Samen met het Rijksmuseum van Oudheden (RMO) is een officiële samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen, met planning, begroting en procedurele afspraken.

Dankzij het project 'Onder Ons' van het RMO en met financiële ondersteuning van de VriendenLoterij kunnen topstukken uit de nationale collectie archeologie (die beheerd en getoond wordt in het RMO) vanaf 2023 terugreizen naar hun oorspronkelijke vindplaats. Stadsmuseum Rhenen is een van de 15 geselecteerde musea die een tentoonstelling maken met het RMO. De expositie in Rhenen opent in april 2024.

In 'Gouden Vrouwen' gaat Stadsmuseum Rhenen de schatten tonen, die in 1951 gevonden zijn onderaan de Donderberg te Rhenen. Archeologen legden daar de graven bloot van 1100 Frankische mannen, vrouwen en kinderen. Rondom de overledenen waren voorwerpen gelegd: geschenken voor in het hiernamaals.

Zo'n 3.000 vondsten - flonkerende sieraden, kralenkettingen, delicaat glaswerk, huisraad en wapens - kwamen na onderzoek terecht in de Rijkscollectie archeologie, die wordt beheerd door het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Uit de collectie van het RMO zullen 150 topstukken worden geselecteerd en geprepareerd om de reis naar Rhenen te maken voor een expositie. Stadsmuseum Rhenen zet daarin de schijnwerpers extra op vrouwen, een onderbelicht hoofdstuk in de beeldvorming rond de Franken.

Stadsmuseum Rhenen heeft in 2023 een gastconservator en vormgever kunnen aantrekken. Volgens afspraak kwamen samen met het RMO een tentoonstellingsplan en een communicatieplan tot stand. Ondertussen startte ons team met de ontwikkeling van een lezingenprogramma rondom de tentoonstelling.

Activiteiten

Activiteiten geven extra dynamiek aan het museum. Met diverse organisaties zochten we samenwerking. Hieronder een chronologisch overzicht.

Dieren zoeken in het donker, kinderspeurtocht i.s.m. PEER, januari 2023

Rondleiding door de expositie 'Han Knaap' door verzamelaar Bert Stegeman + high tea, 3 februari 2023

Lezing door prof. dr. Just Vlak, 'Joodse inwoners uit Rhenen omgekomen in de Holocaust', resultaat uit het boek 'Verdwenen uit Rhenen' uit 2022 en het vervolgonderzoek, 22 april 2023

Lezing door museumdirecteur Maike Woldring 'De verwerving van de Van Goyen', voor de Vrienden van Museum Casteelse Poort in de bibliotheek van Wageningen, 24 april 2023

Ontvangst Veteranen i.s.m. Stichting Slag om de Grebbeberg, 9 mei 2023

Grebbedag in Stadsmuseum Rhenen (lezing en muziek) en op de Grebbeberg (wandeling), i.s.m. Stichting de Greb, 3 juni 2023

Optreden Theatergroep Liever Veul Bloemen, 'Museum van verborgen verhalen', 9 juni 2023

Cuneradag, met rondleidingen bij de tentoonstelling 'Rhenen, Cunera's pelgrimsstad', 10 juni 2023

Optreden Strijktrio in de Trouwzaal, 8 juli 2023

Lezing door notaris Mr. Bas Elshof 'Hedendaags pelgrimeren, fietsreis naar Rome', 22 juli 2023

Beiaardconcerten in de museumtuin i.s.m. Het Cuneragilde in augustus en september 2023

Ontvangst Stichting De Zonnebloem Rhenen, met bezoek aan de Cunera-expositie, 24 augustus 2023

(Foto's: Frankische mantelspelden uit de collectie van het RMO | verkiezing Kunstenaar van het jaar 2023, Rhenen)

Kunstroute en Open ateliers, in samenwerking met Werkgroep Kunst/ Cultuurplatform Rhenen, 26 en 27 augustus en 2 en 3 september 2023

Nationale Open Monumentendag, 10 september 2023

Verkiezing van de kunstenaar van het jaar 2023. Ontvangst met bekendmaking in de tuin van Stadsmuseum Rhenen

Verkiezing Kunstenaar van het Jaar, Cultuurplatform Rhenen/ Werkgroep Kunst, 10 september 2023

Lezing prof. dr. Jos Koldewey, 'Middeleeuwse pelgrims-insignes', 23 september 2023

Lezing drs. Redbad Veenbaas, 'De Cunera legende in het licht van de geschiedenis', 30 september 2023

Lezing Vrienden Stadsmuseum Rhenen rond expositie 'Naar buiten!', 15 december 2023

Museumworkshop i.s.m. Buurtgezinnen Rhenen o.l.v. Mascha Bossuyt, 27 december 2023

6. Communicatie

Stadsmuseum Rhenen profiteerde in 2023 van het 'Van Goyen'-effect: publiek wist ons steeds beter te vinden na alle aandacht voor de verwerving van het topschilderij van Van Goyen in 2022. Onze naamsbekendheid groeide, en onze reputatie van een goed en gastvrij museum raakt verspreid. De reacties in ons gastenboek en de reviews in Google zijn navenant.

Drie tentoonstellingen en een mooi programma van activiteiten het hele jaar rond zorgden voor de nodige input om de regionale en landelijke pers te benaderen. Dit resulteerde in tal van artikelen in kranten, magazines en op nieuwssites. Daarbij blijft het creëren van publiciteit in de landelijke magazines een uitdaging. Ook kreeg het museum de nodige aandacht van RTV-Utrecht en XON, de regionale zender die programma's maakt in Veenendaal, Ede en Rhenen.

In 2023 is gestart met het actualiseren en gericht uitbreiden van de lijst met pers-adressen, ook met het oog op de noodzakelijke publiciteit rond expo 'Gouden Vrouwen'. De lijst is bovendien aangevuld met contactgegevens van belangrijke netwerken op het gebied van archeologie, erfgoed, cultuur en landschap.

Met de Culturele Regio 'Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug en Rhenen' konden we aantrekkelijke afspraken maken voor adverteren in hun kwartaalmagazine Arte e Cultura, dat over heel Midden-Nederland wordt verspreid. In de najaarseditie trof men op de cover het campagnebeeld van de tentoonstelling 'Naar buiten!' Daarnaast waren er voor onze exposities metersgrote spandoeken zichtbaar op strategische plekken in de stad.

Uiterwaarde, exploitant van de bij fietsers en wandelaars zo populaire pontveren op de Rijn en Maas, heeft in samenwerking met ons een actie met 20 musea opgezet. Op vertoon van een pontticket kregen museumbezoekers een kleine attentie of korting. Men mocht bij ons een gratis ansichtkaart uitzoeken.

In 2023 hebben we veel gebruik gemaakt van WhatsApp en Facebook. We delen berichten op Facebook van andere organisaties in Rhenen en omgeving, zoals het Cultuurplatform Rhenen, Cuneragilde, de Blauwe Bever, Stichting De Greb en het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei. De noodzaak om een nieuwe website te maken, die past bij ons imago en bij de functionele eisen van deze tijd is onverminderd gebleven. In 2023 is er tijd noch capaciteit geweest om dit project op te pakken.

(Foto's: Gevelbord 'Naar buiten!' wordt gemonteerd | drie generaties museumbezoekers)

7. Horeca en VVV

Horeca

In 2023 heeft het publiek de weg naar de musea weer teruggevonden. Coronatijden zijn voorbij. Wij ontvangen bezoekers - met en zonder museumticket - in ons sfeervolle Museumcafé en de museumtuin. Een kop koffie of thee is inbegrepen bij een museumticket. Nog steeds voelt deze geste voor onze gasten als een cadeautje en ons vrijwilligersteam houdt er juist van om mensen te verwennen. Lunches, aangeklede borrels en diners zijn er voor groepen op reservering. Dit werkt goed.

Ons ontvangstteam was in 2023 actief bij ongeveer 40 bijeenkomsten, klein en groot. Een deel daarvan vond plaats rond eigen evenementen, lezingen en boekingen van rondleidingen. Als het gaat om ontvangsten voor externe groepen (huwelijken, feesten, trainingen, symposia) is er sprake van een terugval in 2023 ten opzichte van 2022. Toen vonden 17 huwelijken plaats (mogelijk een inhaalslag na corona), in 2023 slechts 5.

In 2023 deden wij bewust weinig aan actieve promotie voor grote ontvangsten. Dit heeft alles te maken met het feit dat we geen vervanging wisten te krijgen voor onze collega Jolanda van Ommeren, die eind 2022 is overleden. Zij coördineerde en promootte alle ontvangsten. We schuurden tegelijk al in 2022 tegen de grenzen van de groei van ontvangsten aan. Onze (vaak oudere) vrijwilligers kunnen niet te zeer en te vaak worden belast met pittig horeca-werk. Dat heeft ervoor gezorgd dat we in 2023 zorgvuldig keken wat behapbaar was.

VVV

De VVV in Stadsmuseum Rhenen fungeert als toeristisch informatiepunt voor inwoners van Rhenen en de regio en voor toeristen. Deze laatste groep komt vooral in het zomerseizoen naar Rhenen, vaak om te wandelen en te fietsen. Steeds vaker horen we ook dat museumbezoek gecombineerd wordt met bezoek aan de stad Rhenen. Als service voor toeristen bieden we een oplaadpunt voor e-bikes. De VVV is tevens de plek waar souvenirs en hebbedingen worden verkocht.

In 2023 hebben we specifiek voor de VVV circa 900 klanten gehad, 150 meer dan in 2022. De verwerving van de Van Goyen heeft zeker een impuls gegeven aan het toerisme Rhenen. Dat horen wij ook van de ondernemers.

In 2023 zorgden drie collega's van ons VVV-team voor de boeking van gidsen van het Cuneragilde voor (groeps)wandelingen door de stad, in de Cunerakerk en over de Grebbeberg. De programma's worden aangevraagd door het onderwijs, particulieren, organisaties en bedrijven. Ook de boekingen voor Stichting De Greb neemt de VVV voor haar rekening. In 2023 werd 60 keer een stadswandeling of rondleiding geboekt. Tegenprestatie is een vast percentage van de kosten van de rondleidingen/wandelingen.

Het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei organiseerde diverse folderverspreidingsacties en besteedde de nodige aandacht aan ons museum en aan Rhenen op zijn toeristische website. Ook Utrecht Marketing droeg een steentje bij. In 2023 hebben we aangeklopt bij Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen om te kijken of we kunnen gaan samenwerken. Helaas beperkt men zich hier tot promotie van toeristische programma's binnen de eigen geografische grenzen.

Beperkt budget

Voor de bevordering van het inkomend toerisme heeft de gemeente Rhenen een overeenkomst met het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei. Dat verzorgt de collectieve promotie van heel veel gemeenten en ondernemers op de Utrechtse Heuvelrug. De gemeente Rhenen investeert jaarlijks € 3.000 in het VVV-infopunt in Rhenen. Dit beperkte budget leidt ertoe dat we - specifiek voor de promotie van Rhenen - geheel aangewezen zijn op het creëren van free publicity en samenwerking met derden.

Met de nieuwe directeur van het RBT heeft in 2023 een gesprek plaatsgevonden waarin we onze wensen voor promotie van Rhenen duidelijk hebben geformuleerd. Benoemd is dat de expositie 'Gouden vrouwen' kansen biedt voor meer toerisme op de Utrechtse Heuvelrug. De eerste contouren voor een online-campagne rond 'Gouden Vrouwen' zijn besproken met het marketing-team.

Scherper profiel, visie en samenwerking

De gemeente Rhenen heeft zich in 2020 de opdracht gesteld zich toeristisch gezien scherper te profileren met als kenmerken: Rhenen als (cultuur)historische stad, Rhenen als plek voor prachtige natuur en gastronomisch Rhenen: de plek voor culinair genieten.

Stadsmuseum Rhenen ziet zichzelf als partij die – bijvoorbeeld via tentoonstellingen – samenwerking stimuleert met o.a. ondernemers en welzijns- en culturele organisaties. We bleven in 2023 aandringen op een strategische en planmatige aanpak van stadspromotie en toerisme. De gemeente zou hierin een sturende en stimulerende rol kunnen vervullen. Op deze wijze kunnen betrokken partijen in Rhenen - vaak vrijwilligersorganisaties - echt naar iets toe werken en in onderling overleg budgetten efficiënt inzetten en externe fondsen benaderen.

8. Organisatie

Vrijwilligers

Onze circa 50 vrijwilligers zijn de kurk waarop Stadsmuseum Rhenen drijft. In 2023 is enorm hard gewerkt, waarvoor we het team zeer erkentelijk zijn. Tentoonstellingen en de nieuwe presentatie 'Rhenen, lieveling van schilders' werden opgebouwd, nieuwe techniek geïnstalleerd. Er was tevens veel onderhoud nodig aan de Museumtuin, waren er iedere dag weer klussen in het gebouw, en is het balie- en gastteam 5 dagen per week actief. Anderen zorgden weer voor de registratie van museale objecten, organisatie van lezingen, het verzamelen van kennis voor nieuwe exposities en het geven van rondleidingen. Weer anderen hielden zich bezig met voorraadbeheer, en het doen van bestellingen voor winkel of horeca.

We hechten eraan vrijwilligers goed te informeren over het reilen en zeilen van het museum. Ook in 2023 verschenen maandelijkse Nieuwsbrieven. Er vonden diverse vergaderingen van werkgroepen plaats, maar ook plenair. Hier wisselen we plannen en ervaringen uit, en proberen we het werk samen goed te organiseren. In de zomer bezocht een groep vrijwilligers Museum Burg Linn in Krefeld (D), met een grote collectie Frankische voorwerpen: inspiratie voor de aanstaande expositie 'Gouden Vrouwen'.

In 2023 zijn de functioneringsgesprekken met vrijwilligers voorgezet, waarin het eigen functioneren en de rol binnen het museum besproken werd. In dit gesprek werd uitgenodigd tot reflectie en mogelijke andere rollen, of uitbreiding van taken. De Ethische Code was tevens onderdeel van het gesprek. Er is een begin gemaakt om de taakomschrijvingen van vrijwilligers te actualiseren, en vrijwilligerscontracten opnieuw op te stellen.

Er is veel aandacht voor ontspannen samenzijn. Vrijwilligers werden uitgenodigd gratis lezingen bij te wonen rond de Cunera-expositie en kregen als eersten de expositie 'Naar buiten!' te zien. In de zomer was er een gezamenlijke barbecue met partners in de museumtuin. Met gratis tickets gingen tal van collega's naar het Cunera-theaterspektakel in september, in november was de film die hiervan was gemaakt door Jan van Amerongen en Bartho Kobus te zien in huis. Op 18 december was er een gezamenlijke kerstmaaltijd in huis. Daarbij was er gelegenheid kennis te maken met de nieuwe bestuursleden. Ook zorgden we door het jaar heen voor enkele kleine attenties. Dit om te laten blijken hoe groot onze waardering is voor ieders inzet en enthousiasme.

(Foto's: Informatiebijeenkomst voor het team | BBQ met het team en partners)

Binnen ons vrijwilligersteam hebben we in 2023 diverse mensen gehad die om redenen tijdelijk afwezig waren of afscheid moesten nemen. We hebben enkele nieuwe krachten mogen verwelkomen. In de meeste gevallen zijn dat mensen die zich aan het heroriënteren zijn na bijvoorbeeld een burn-out of tijd van ziek zijn (corona). Door hen zorgvuldig te begeleiden blijken ze zich vaak te ontwikkelen tot goede krachten voor het museum. Garanties dat ze blijven zijn er niet en ook is er regelmatig terugval. Dat vergt veel aandacht, maatwerk en flexibiliteit. Het maakt ons als organisatie bijzonder, maar ook kwetsbaar. De meeste vrijwilligers willen een praktische taak met veel sociaal verkeer voor ongeveer een dagdeel per week. Het kantoorwerk, inclusief werken met computer en telefoon, trekt veel minder, terwijl hier veel behoefte aan is voor de organisatie.

Directie

Nu Stadsmuseum Rhenen is uitgegroeid tot een organisatie die jaarlijks bijna 6.000 bezoekers trekt en een volwaardige plek heeft in de museumwereld, wordt de druk op de organisatie groter. De directeur heeft in 2023 meer uren gekregen, maar de grenzen van wat zij aan taken en verantwoordelijkheden aankan zijn bereikt. Dit vergt bezinning op het financierings- en organisatie-model en de ambities van Stadsmuseum Rhenen. Extra fondsen zijn onontbeerlijk, zolang alleen de gemeente Rhenen voor structurele subsidie zorgt. Veel fondsen richten zich echter vooral op innovatieve en tijdelijke projecten.

Bestuur

Stadsmuseum Rhenen wordt geëxploiteerd door de Stichting 'Het Oude Raadhuis'. Per 1 januari 2023 bestond het bestuur van het Stichting uit vijf personen: Mirjam Groenendijk, voorzitter, Lex Mulder, secretaris, Hans de Wilt, penningmeester, Jorna Kniese, algemeen lid, en Sjaak Karsten, algemeen lid. Zij zijn allen onbezoldigd.

Twee bestuursleden traden ultimo 2023 af: Mirjam Groenendijk, voorzitter, en Lex Mulder, secretaris, aangezien zij statutair de maximale zittingsduur (2 x 3 jaar) erop hadden zitten. Beiden hebben een belangrijke bijdrage geleverd in de eerste fase van het bestaan van het Stadsmuseum Rhenen 2018-2023.

Bij het afscheid van Mirjam en Lex in aanwezigheid van bestuur, genodigden en vrijwilligers op 18 december 2023 werd aan de scheidend voorzitter een bijzondere plaquette aangeboden ter herinnering aan de heksenvervolgingen in Rhenen tussen 1592 en 1597. Deze plaquette is inmiddels aan de buitenmuur van Stadsmuseum Rhenen aangebracht. Ook Lex werd op passende wijze bedankt.

Door herschikking binnen het bestuur fungeert Sjaak Karsten per 1 januari 2024 als secretaris en betreffen de vacatures die van 'voorzitter' en 'algemeen lid'. In augustus 2023 is een procedure opgestart voor de selectie van een voorzitter en een algemeen lid. Voor deze functies zijn profielschetsen opgemaakt en er is regionaal geadverteerd. Deze functies worden per 1 januari 2024 ingevuld door respectievelijk Gert Veenhof en Just Vlak.

Het bestuur kwam in 2023 11 keer bijeen voor een plenaire vergadering, in bijzijn van de directeur. In februari 2023 heeft het jaargesprek plaatsgevonden tussen bestuur en de directeur. Jaarlijks

reflecteert het bestuur op haar eigen functioneren in een evaluatievergadering. Op de website staan het overzicht van aftreden en de nevenfuncties van de bestuursleden. Mogelijke belangenverstrengeling wordt in het bestuur besproken.

Functie	Naam	Portefeuille	Data aan- en aftreden
Voorzitter	Mirjam Groenendijk		1-1-2017 / 31-12-2023
Secretaris	Lex Mulder		1-1-2017 / 31-12-2023
Penningmeester	Hans de Wilt	Financiën	22-3-2018 / 22-3-2024
Algemeen bestuurslid	Jorna Kniese	Collectie en publiek	1-3-2019 / 1-3-2025
Algemeen bestuurslid	Sjaak Karsten	Fondsen	1-4-2021 / 1-4-2027

9. Bedrijfsvoering & financiën

Duurzaamheid

Duurzaamheid (als het gaat om het gebouw, collectiebeheer, publieksbeleid en bedrijfsvoering) staat in 2023 met regelmaat op de agenda van het bestuur.

Wat het gebouw van het Stadsmuseum Rhenen betreft (een middeleeuws raadhuis en monument), is de situatie verre van ideaal. In overleg met de gemeente (eigenaar) wordt getracht naar vermogen aanpassingen richting duurzaamheid te plegen. Zo is in 2023 een beperkt isolatie- en klimaatbeheersingsprogramma doorgevoerd.

Ook de bedrijfsvoering wordt in het licht van duurzaamheid onder de loep genomen. Zo is in 2023 voor de horeca een koffieapparaat aangeschaft dat koffie maalt, en geen gebruik meer maakt van aluminium capsules. De koffieresten worden gebruikt in de tuin. Die is een groene oase van leefbaarheid in de stenige binnenstad. Er is een oplaadstation voor elektrische fietsen om het per fiets naar het museum komen aan te moedigen. Bij de aanschaf van tentoonstellingsmaterialen - zoals hout, verf en papier - letten we op duurzaamheid. Kassabonnen worden bij de balie alleen op verzoek geprint voor de klant.

Eind 2022 zijn door de gemeente Rhenen stappen gezet om alle panden in gemeentelijk eigendom door te lichten op energiegebruik. In 2023 heeft dit nog niet geleid tot acties of aanpassingen. Bij herhaling heeft het museum de gebouwbeheerder erop gewezen dat de wijze van het gebouw verwarmen niet effectief is en niet energiezuinig. Wij pleiten voor verwarmingsknoppen per ruimte, in plaats van een centraal systeem. In de expositieruimten zijn in 2023 ledlampen geïnstalleerd, met laag energieverbruik.

Kassa

Van het nieuwe kassasysteem - begin 2023 in gebruik genomen - blijkt het museum veel profijt te hebben. In 95% van de gevallen verloopt bij de balie de kassabediening en afhandeling naar behoren. Er is nu duidelijk inzicht in verkoopcijfers (tickets, consumpties en winkelproducten). Kassagegevens zijn nu rechtstreeks gekoppeld aan de financiële administratie. In 2023 zijn we gestart met een onderzoek naar mogelijkheden van online-ticketing. Dit ten behoeve van de expositie 'Gouden Vrouwen'.

Verzekeringen

De penningmeester heeft zich in 2023 bijzonder ingezet voor het regelen van verzekeringen voor de vele bruiklenen bij de tijdelijke tentoonstellingen, en diverse langdurige toevoegingen aan onze collectie. Het museum krijgt sinds 2022 steeds meer bruiklenen van hoge kwaliteit aangeboden. Het onderwerp verzekering en waarde van de collectie (van de gemeente Rhenen en van ons zelf) krijgt aandacht bij de ontwikkeling van het Collectie-Beheersplan 2026-2034.

Investeringsen

Stadsmuseum Rhenen heeft, zoals gemeld, in 2023 relatief forse investeringen gedaan, die de bedrijfsvoering ten goede moeten komen.

Investeringsen 2023 (bedragen ex. BTW)	
Museale verlichting	13.026
Koffieapparaat	5.174
Beamer en scherm	15.839
totaal	34.038

Tegenvallers en meevallers

Kosten van inkoop van tentoonstellingsmaterialen - zoals hout, verf etc. - zijn in 2023 aanzienlijk gestegen. Dat geldt ook voor de prijzen van drank en andere artikelen voor in de horeca. Dat heeft gezorgd voor druk op de begroting. De toegenomen kosten leiden ertoe dat in 2024 de prijs van de tickets, consumpties en locatieverhuur worden aangepast.

Een meevaller is het besluit van de Museumvereniging om 75% uit te keren per verkocht ticket (in plaats van 60%). Deze meevaller geldt zowel voor 2023 als voor 2024. Hiermee ondersteunt de Museumvereniging de vele musea die moeizame jaren hebben in en na coronatijden.

Fondsenwerving

Stadsmuseum Rhenen is een erkende ANBI. In het afgelopen jaar heeft het Stadsmuseum van diverse fondsen en particulieren € 22.300 ontvangen. Dit bedrag is deels besteed aan uitgaven voor de expositie 'Naar buiten' en deels besteed aan investeringen tbv de bedrijfsvoering (zie de desbetreffende paragraaf).

Het Rijksmuseum van Oudheden heeft in 2023 € 47.000 vooruitbetaald t.b.v. te maken kosten voor de expositie 'Gouden Vrouwen'.

Bijlagen

1. **Overzicht van bruiklenen, schenkingen, aankopen**
2. **Overzicht van partijen waarmee is samengewerkt**
3. **Financieel jaarverslag en samenstelverklaring**

Bijlage 1

Overzicht van bruiklenen, schenkingen en aankopen in 2023

Bruiklenen

Soort object	Titel	Maker	Datering	Bruikleengever
Zegelstempel, toebehorend aan een van de zonen of de kleinzoon van Jonkheer Reinhold Anthonie Klerck: de adellijke tak van de familie Klerck. Mr. Dirck Klerck was rond 1770 burgemeester was van Rhenen.			Midden 19 ^{de} eeuw	Stichting Behoud Collectie Erfgoed Rhenen
Memorabilia, afkomstig van tapijtfabriek Van Wijngaarden uit Rhenen. Een zilveren horloge met inscriptie (1870-1895) Koperen sigarendoos met inscriptie (1870-1930) gouden medaille (1870-1920)			19 ^{de} en 20 ^{ste} eeuw	Stichting Behoud Collectie Erfgoed Rhenen

Schenken

Soort object	Titel	Maker	Datering	Schenker
Slingerkogels			Romeins	Particulier
Miniaturen van zilver		PAKO, zilverfabriek Rhenen	19 ^{de} eeuw	Particulier
Zegelstempel van Mr. Dirck Klerck, burgemeester van Rhenen 1770.			Ca 1770	Particulier
Onderdelen van diverse koffie- en theeserviezen 'Sint Maarten Porcelain'.		Han Knaap	1950-1960	Particulier
Schilderij 'De Cunerakerk, gezien vanuit de oostzijde'.		Dirk Jansen	20 ^{ste} eeuw	Particulier

Aankopen

Soort object	Titel	Maker	Datering	Eigenaar
Schilderij	Gezicht op Rhenen	Jan Knikker jr.	ongedateerd	Particulier 50 % is bijgedragen door Stichting Behoud Collectie Erfgoed Rhenen

In bruikleen gegeven

Soort object	Titel	Maker	Datering	Aan
Situla (bronzen grafemmer)			800 voor Christus	Museum Jan Cunen voor de expositie 'De Vorst van Oss' (Project 'Onder ons' i.s.m. Rijksmuseum van Oudheden) (juli 23 t/m feb 24)

Bijlage 2

Overzicht van partijen waarmee is samengewerkt

Lokaal

Cunerapas, Cuneragilde Rhenen, (Werkgroep Kunst van het) Cultuurplatform Rhenen, Jan Huibers, Gemeente Rhenen, Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen en Omstreken (HVOR), Stichting Behoud Collectie Erfgoed Rhenen, Stichting Vrienden van Stadsmuseum Rhenen, Stichting De Greb, Stichting Gebroken Lente, Stichting Slag om de Grebbeberg, Rhenen, XON Lokale Omroep, Winkeliers Rhenen stad, Liever veul Bloemen (theatersport Wageningen), Stichting Cuneratheater Rhenen, PEER (Project Erfgoed Educatie Rhenen), Stichting De Zonnebloem, Stichting Buurtgezinnen Rhenen.

Regionaal / Provincie

De Culturele Regio 'Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Rhenen', Provincie Utrecht, Regionaal Archief Zuid-Utrecht, Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug & Vallei, Samenwerkingsverband Utrechts Streekmusea en (Museum)kastelen, Uiterwaarde (pontveren), (Vrienden van) Museum De Casteelse Poort, Stichting Landschap Erfgoed Utrecht, Hogeschool Arnhem Nijmegen, opleiding CMV (Culturele en Maatschappelijke Vorming).

Nationaal

Agnes van den Brandeler Stichting, Studio 2000 Laren, Museum Catharijneconvent, Museumvereniging, Rijksdienst Collectie Nederland, Rijksmuseum Amsterdam, Vereniging Rembrandt.

Bijlage 3

Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen

Markt 20
3911 LJ Rhenen

Rapport inzake de jaarrekening 2023

Inhoudsopgave

	Pagina
Accountantsrapport	1
Samenstellingsverklaring van de accountant	1
Resultaten	2
Jaarrekening	2
Balans per 31 december 2023	3
Staat van baten en lasten over 2023	5
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	6
Toelichting op de balans	8
Toelichting op de staat van baten en lasten	12

Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
Markt 20
3911 LJ Rhenen

Geacht bestuur,

Hierbij bieden wij u het rapport aan inzake de jaarstukken over 2023 van Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen te Rhenen.

Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen te Rhenen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023 en de staat van baten en lasten over 2023 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn RJk C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook van uitgaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Resultaten

Resultatenoverzicht

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten	325.612	317.817	689.070
Lasten museum	49.770	51.648	404.757
Lasten VVV / Winkel	4.991	6.000	7.279
Lasten horeca / verhuur	15.088	11.750	16.746
Personeelskosten	73.644	76.240	67.831
Afschrijvingen materiële vaste activa	5.949	2.000	2.163
Bestuurskosten	2.937	750	583
Overige organisatielasten	-	30	-
Huisvestingskosten	160.911	162.296	153.192
Onderhoud en beheer	3.599	2.000	722
Kantoorkosten	9.981	7.250	8.226
Communicatie en marketing	-	-	435
Algemene kosten	8.675	8.104	7.062
Som der bedrijfslasten	335.545	328.068	668.996
Netto resultaat	-9.933	-10.251	20.074

Wij vertrouwen erop u van dienst te zijn geweest en zijn tot nadere toelichting gaarne bereid.

Hoogachtend,
NonProfit Support

Digitaal ondertekend met Hix door

drs. A.H.J. Kraaij RA

op 13-06-2024 08:17

vanaf IP x.x.x.52

NonProfit S
drs. A.H.J. Kraaij
Registeraccountant

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

Balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Andere vaste bedrijfsmiddelen		37.265		9.176
Vlottende activa				
<i>Vorraden</i>		12.516		10.835
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	1.506		44.485	
Overige vorderingen	<u>24.270</u>		<u>18.360</u>	
		25.776		62.845
<i>Liquide middelen</i>		97.298		54.730
Totaal activazijde		<u>172.855</u>		<u>137.586</u>

	<u>31 december 2023</u>		<u>31 december 2022</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves				
Bestemmingsreserves	105.138		114.138	
Algemene reserve	<u>11.801</u>		<u>12.734</u>	
		116.939		126.872
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers	1.548		1.838	
Belastingen en premies sociale				
verzekeringen	3.359		3.157	
Overige schulden	<u>51.009</u>		<u>5.719</u>	
		55.916		10.714
		<u> </u>		<u> </u>
Totaal passivazijde		<u>172.855</u>		<u>137.586</u>

Staat van baten en lasten over 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
Museum	19.312	13.625	20.438
VVV / Winkel	7.875	9.250	11.543
Horeca / Verhuur	17.699	29.250	32.787
Subsidies en donaties	279.809	265.692	624.302
Rente	917	-	-
	<u>325.612</u>	<u>317.817</u>	<u>689.070</u>
Lasten			
Lasten museum	49.770	51.648	404.757
Lasten VVV / Winkel	4.991	6.000	7.279
Lasten horeca / verhuur	15.088	11.750	16.746
Afschrijvingen materiële vaste activa	5.949	2.000	2.163
Lasten stichting	<u>259.747</u>	<u>256.670</u>	<u>238.051</u>
Som der bedrijfslasten	<u>335.545</u>	<u>328.068</u>	<u>668.996</u>
Netto resultaat	<u>-9.933</u>	<u>-10.251</u>	<u>20.074</u>
Resultaatbestemming			
Bestemmingsreserve investeringen	-9.000		-
Bestemmingsreserve programma	-		9.471
Bestemmingsreserve eerste fase herinrichting vaste collectie	-		12.869
Algemene reserve	<u>-933</u>		<u>-2.266</u>
	<u>-9.933</u>		<u>20.074</u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen is feitelijk en statutair gevestigd op Markt 20, 3911 LJ te Rhenen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 68979150.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

Omtrent de activiteiten van Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen is in artikel 2 van de statuten het volgende bepaald:

1. Het stimuleren van de belangstelling voor de cultuur en historie alsmede inspannen voor het behoud van het erfgoed onder de eigen inwoners maar ook onder mensen elders in en buiten Nederland.
2. Museaal het verhaal van Rhenen te vertellen aan de hand van bijzondere objecten uit de gemeentelijke collectie en uit de collecties van bruikleengevers.
3. Toeristische informatievoorziening, marketing en promotie en gastheerschap.
4. Beheer; technisch beheer van het pand Het Oude Raadhuis, waaronder het maken van afspraken en contacten onderhouden met de gebruikers.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven (RJK C1).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde.

De verkrijgings- of vervaardigingsprijs bestaat uit (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging) alsmede de gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. In de kosten van vervaardiging zijn begrepen directe loonkosten en toeslagen voor aan de productie gerelateerde indirecte vaste en variabele kosten, waaronder de kosten van het bedrijfsbureau, de onderhoudsafdeling en interne logistiek.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	Andere vas- te bedrijfs- middelen
	<u>€</u>
Stand per 1 januari 2023	
Aanschafwaarde	14.265
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-5.089</u>
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>9.176</u>
Mutaties	
Investerings	34.038
Afschrijvingen	<u>-5.949</u>
Saldo mutaties	<u>28.089</u>
Stand per 31 december 2023	
Aanschafwaarde	48.303
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-11.038</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>37.265</u>

Vlottende activa

	31-12-2023	31-12-2022
	<u>€</u>	<u>€</u>
Voorraden		
Voorraad museumwinkel	<u>12.516</u>	<u>10.835</u>
Vorderingen		
Debiteuren		
Stand per 31 december	<u>1.506</u>	<u>44.485</u>
Overige vorderingen		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	16.517	10.558
Overige vorderingen	<u>7.753</u>	<u>7.802</u>
	<u>24.270</u>	<u>18.360</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>16.517</u>	<u>10.558</u>

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	3.836	-
Nog te ontvangen bedragen	3.917	7.802
	<u>7.753</u>	<u>7.802</u>
Liquide middelen		
Kas	13	178
Rabobank	97.285	54.552
	<u>97.298</u>	<u>54.730</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Reserves		
Stand per 1 januari	126.872	106.798
Resultaat boekjaar	-9.933	20.074
Stand per 31 december	<u>116.939</u>	<u>126.872</u>
	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve calamiteiten	23.273	23.273
Bestemmingsreserve investeringen	-	9.000
Bestemmingsreserve programma	68.996	68.996
Bestemmingsreserve eerste fase herinrichting vaste collectie	12.869	12.869
	<u>105.138</u>	<u>114.138</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Bestemmingsreserve calamiteiten		
Stand per 1 januari	23.273	23.273
Mutaties	-	-
Stand per 31 december	<u>23.273</u>	<u>23.273</u>

Deze bestemmingsreserve is bij gelegenheid van de verzelfstandiging van het Stadsmuseum met de gemeente Rhenen overeen gekomen. Deze reserve ziet vooral op de kosten van tijdelijke vervanging van de directeur – de enige professionele kracht – ingeval van uitval.

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

	<u>2023</u> €	<u>2022</u> €
Bestemmingsreserve investeringen		
Stand per 1 januari	9.000	9.000
Resultaatverdeling	<u>-9.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>9.000</u></u>

Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor de financiering van aanschaffingen van duurzame aard die de uitvoering van het meerjarenprogramma van het Stadsmuseum ondersteunen.

Bestemmingsreserve programma

Stand per 1 januari	68.996	59.525
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>9.471</u>
Stand per 31 december	<u><u>68.996</u></u>	<u><u>68.996</u></u>

De stichting heeft deze reserve een vaste bestemming gegeven en voor de periode 2022-2025 geraamd als bijdrage van de stichting aan de verwezenlijking van het meerjarenprogramma van het Stadsmuseum. De in het meerjarenprogramma vermelde projecten zullen worden bekostigd uit de reguliere exploitatie van het Stadsmuseum, bijdragen en subsidies van derden en bijdragen uit genoemd bestemmingsfonds.

Bestemmingsreserve eerste fase herinrichting vaste collectie

Stand per 1 januari	12.869	-
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>12.869</u>
Stand per 31 december	<u><u>12.869</u></u>	<u><u>12.869</u></u>

Deze reserve is in 2022 door het bestuur gevormd om het deel van de in 2022 ontvangen giften boven de aanschafkosten van het schilderij "Gezicht op Rhenen" te zijner tijd te besteden aan een eerste herinrichting van de vaste collectie waar het genoemde schilderij deel van uitmaakt.

Algemene reserve

Stand per 1 januari	12.734	15.000
Resultaatverdeling	<u>-933</u>	<u>-2.266</u>
Stand per 31 december	<u><u>11.801</u></u>	<u><u>12.734</u></u>

De algemene reserve is ingesteld om eventuele schommelingen / tegenvallers in de exploitatie van het Stadsmuseum op te vangen. In beginsel wordt 5-6% van de jaarlijkse exploitatie (niveau 2021) toegevoegd aan de algemene reserve.

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Schulden aan leveranciers		
Crediteuren	<u>1.548</u>	<u>1.838</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	2.503	2.363
Pensioenen	<u>856</u>	<u>794</u>
	<u>3.359</u>	<u>3.157</u>
Overige schulden		
Reservering vakantiegeld	2.695	2.588
Vooruitontvangen bedragen	7.103	1.500
Nog te betalen bedragen	207	1.631
Project Onder Ons	40.504	-
Foaienpot	<u>500</u>	<u>-</u>
	<u>51.009</u>	<u>5.719</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Niet uit de balans blijkende rechten:

Exploitatiesubsidie gemeente Rhenen

In 2022 heeft het college van gemeente Rhenen ingestemd met de subsidieovereenkomst 2022-2025 tussen de gemeente en de stichting met betrekking tot de verzelfstandiging van het Gemeentemuseum en toeristische informatiepunt (VVV). Het subsidiebedrag voor 2022 bestaat uit een exploitatiesubsidie van € 246.033. De overeenkomst is op 20 januari 2022 door beide partijen ondertekend.

Niet uit de balans blijkende huurverplichting:

Er is een huurovereenkomst gesloten met de gemeente Rhenen inzake het pand aan de Markt 20 te Rhenen. Deze overeenkomst is gesloten voor een periode van 10 jaar gerekend vanaf 1 juli 2018. De huur bedraagt € 95.000 per jaar en de servicekosten bedragen € 45.000 per jaar. Beide bedragen worden met ingang van 2022 jaarlijks geïndexeerd.

Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
Museum	19.312	13.625	20.438
VVV / Winkel	7.875	9.250	11.543
Horeca / Verhuur	17.699	29.250	32.787
Subsidies en donaties	279.809	265.692	624.302
Rente	917	-	-
	<u>325.612</u>	<u>317.817</u>	<u>689.070</u>
Subsidies en donaties			
Subsidie gemeente Rhenen	257.579	251.692	246.033
Donaties en fondsen	22.230	14.000	378.269
	<u>279.809</u>	<u>265.692</u>	<u>624.302</u>
Lasten museum			
Kosten exposities	21.579	13.500	13.705
Communicatie en marketing	5.590	13.000	23.386
Kosten collectie	4.950	10.700	354.909
Kosten presentaties	1.757	6.000	3.853
Directe lasten museum	905	400	66
Overige lasten museum	14.989	8.048	8.838
	<u>49.770</u>	<u>51.648</u>	<u>404.757</u>
Lasten VVV / winkel			
Directe lasten VVV / winkel	3.879	4.250	6.654
Communicatie en marketing	1.112	1.750	625
	<u>4.991</u>	<u>6.000</u>	<u>7.279</u>
Lasten horeca / verhuur			
Directe lasten horeca / verhuur	15.088	11.250	16.458
Communicatie en marketing	-	500	288
	<u>15.088</u>	<u>11.750</u>	<u>16.746</u>
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Afschrijving inventaris	<u>5.949</u>	<u>2.000</u>	<u>2.163</u>

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Lasten stichting			
Personeelskosten	73.644	76.240	67.831
Bestuurskosten	2.937	750	583
Overige organisatielasten	-	30	-
Huisvestingskosten	160.911	162.296	153.192
Onderhoud en beheer	3.599	2.000	722
Kantoorkosten	9.981	7.250	8.226
Communicatie en marketing	-	-	435
Algemene kosten	8.675	8.104	7.062
	<u>259.747</u>	<u>256.670</u>	<u>238.051</u>
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	52.950	58.550	51.052
Sociale lasten en pensioen	14.501	13.900	13.328
Overige personeelskosten	5.453	3.790	3.451
Kostenvergoedingen	740	-	-
	<u>73.644</u>	<u>76.240</u>	<u>67.831</u>
Bestuurskosten			
Representatiekosten	2.909	750	105
Reis en verblijfkosten	28	-	83
Deskundigheidsbevordering	-	-	395
	<u>2.937</u>	<u>750</u>	<u>583</u>
Huisvestingskosten			
Huur	159.711	159.711	152.265
Vaste lasten	139	85	43
Onderhoud gebouwen	1.061	2.500	884
	<u>160.911</u>	<u>162.296</u>	<u>153.192</u>
Onderhoud en beheer			
Onderhoud en aanvulling inventaris	<u>3.599</u>	<u>2.000</u>	<u>722</u>

**Stichting Het Oude Raadhuis Rhenen
te Rhenen**

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Kantoorkosten			
Onderhoud inventaris	857	1.000	1.009
Automatisering	7.432	5.000	6.440
Kantoorbenodigdheden	1.692	1.250	777
	<u>9.981</u>	<u>7.250</u>	<u>8.226</u>
Communicatie en marketing			
Representatiekosten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>435</u>
Algemene kosten			
Administratiekosten	6.573	6.804	6.060
Betalingsverschillen	19	-	16
Bankkosten	890	800	986
Overige algemene kosten	1.193	500	-
	<u>8.675</u>	<u>8.104</u>	<u>7.062</u>

Analyse verschil uitkomst met budget

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
	€	€	€
Baten	325.612	317.817	7.795
	325.612	317.817	7.795
Lasten museum	49.770	51.648	-1.878
Lasten VVV / Winkel	4.991	6.000	-1.009
Lasten horeca / verhuur	15.088	11.750	3.338
Personeelskosten	73.644	76.240	-2.596
Afschrijvingen materiële vaste activa	5.949	2.000	3.949
Bestuurskosten	2.937	750	2.187
Overige organisatielasten	-	30	-30
Huisvestingskosten	160.911	162.296	-1.385
Onderhoud en beheer	3.599	2.000	1.599
Kantoorkosten	9.981	7.250	2.731
Algemene kosten	8.675	8.104	571
Som der bedrijfslasten	335.545	328.068	7.477
Netto resultaat	-9.933	-10.251	318